

30.4.2001

1195/4/00

Ratkaisija: Oikeusasiamies Lauri Lehtimaja

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Pekka Haapaniemi

VASTAUS KANTELUUN TUOMARIN SANANVAPAUTTA KOSKEVASSA ASIASSA (seloste)

Arvostelette 10.5.2000 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassanne kantelukirjoituksessa lehtiartikkelissa julkaistuja Kemin kärjäoikeuden kärjätuomarin haastattelulausumia. Niissä kärjätuomari on Teidän mielestänne tuomarille sopimattomalla tavalla arvioinut mm. yksityishenkilön velkajärjestelystä annettua lakia "löysäksi". Pelkääte, että lakia arvosteleva tuomari saattaa tehdä oman mielensä mukaisia ratkaisuja lakia soveltaessaan.

Vastauksena kanteluunne ilmoitan Teille kunnioittavasti seuraavan.

Kirjoituksenne johdosta on hankittu kärjätuomarin lausunto. Se oheistetaan tiedoksenne.

Perustuslain 12 §:n mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla.

Sananvapaus kuuluu myös virkamiehille. Oikeusasiamies on lukuisissaan ratkaisuisaan korostanut, että virkamiehillä on oikeus lausua julkisuudessa kantansa myös asioista, jotka liittyvät heidän virkaansa.

Virkamiehen sananvapauden käyttöä arvioitaessa on kuitenkin otettava huomioon valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentti. Sen mukaan virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Siten esimerkiksi tuomarin on käyttäydyttävä niin, ettei hän vaaranna tuomarinviran arvoa eikä tuomioistuinlaitoksen nauttimaa luottamusta.

Tuomari voi harkintansa mukaan osallistua myös oikeuspoliittiseen keskusteluun. Tuomarina hänellä on luonnollisesti silti velvollisuus noudattaa voimassa olevia lakeja.

Kärjätuomarilla on ollut oikeus ilmaista yleisluontoinen käsityksensä yksityishenkilön velkajärjestelystä annetusta laista ja sen vaikutuksista mm. kärjäoikeuden työtilanteeseen. Hänen esittämissään näkemyksissä ei mielestäni ole mitään sellaista, jota voitaisiin pitää tuomarinviran kannalta ongelmallisena.

Näin ollen katson, että asiassa ei ole ilmennyt aihetta epäillä lainvastaista tai muutenkaan tuomarille sopimatonta menettelyä. Tästä syystä minulla ei ole perustetta puuttua asiaan.